

eller mindre Evne til at finde den sande Jordværdi. Her er det, at den foreslaaede Besiddelsesforms svage Side maa søges, og det maa være Opgaven at veje de to Arter af Usikkerhed mod hinanden. Gøres dette, kan der dog næppe være Tvivl om, at den Usikkerhed, der knytter sig til Jordens Værdiansættelse, er af underordnet Betydning i Sammenligning med den Risiko, som Jordpriserne Bevægelse indeholder, i hvert Fald for de stærkt gældbetyngede Smaabrugere, der i denne Forbindelse tænkes paa.

Nu er vel nok de mindre Brugere i al Almindelighed bedre i Stand til at modstaa daarlige Konjunkturer end de større Besiddere; de sidstes økonomiske Velfærd er i særlig Grad afhængig af Produktpriserne, medens de smaa Landbrugere forbruger en forholdsvis stor Del af deres Avl i egen Husholdning og saaledes er noget mindre interesserede i Markedets Tilstand. Ogsaa den Omstændighed, at de smaa Brugere lettere evner at afpasse deres personlige Forbrug efter Tiderne, bevirker, at de ikke føler de daarlige Tider saa stærkt som de større Besiddere, hvis tilvante Forbrug vanskeligere lader sig nedbringe. Paa den anden Side er de smaa Brugere indenfor den Grænse, hvor ogsaa de er undergivet Konjunktursvingningernes Indflydelse, naturligvis mindre modstandsdygtige alene som Følge af deres ringe økonomiske Evne. Og drejer det sig desuden om en Smaabrugersklasse, hvis Ejendom er særlig stærkt belastede med Prioriteter, vil allerede en ringe modgaaende Konjunkturbevægelse for dem kunne blive skæbnsvanger. Derfor vilde utvivlsomt ogsaa den Klasse af Landbrugere, som er skabt gennem vor Husmandslovgivning, og hvis Tal vil blive øget gennem denne Lovgivnings Fortsættelse, være vel tjente med at blive befriet for den gennem Konjunkturerne skabte Formuerisiko, som den almindelige Selvejer maa bære. Om de her nævnte Jordbrugere rent økonomisk vil tjene ved den foreslaaede Ordning eller muligvis, hvis Jordpriserne ogsaa ud i Fremtiden vedblivende vil stige, vil tabe, synes uvæsentlig i Sammenligning med den *Stabilisering af deres Erhvervsforhold*, som Bortfjernelsen af den omhandlede Risiko vil betyde.

Den foreslaaede Besiddelsesform minder i flere Henseender om det gamle Fæsteforhold og kommer meget nær op ad det saakaldte Superficiærfæste; da man imidlertid har ment, at Besidderen som Hovedregel burde have den fulde Raadighedsret, alene saaledes begrænset, som det kræves til Opnaaelse af Lovgivningens Hovedhensigt, synes det naturligt som Udtryk her at fastholde Betegnelsen: Eje.

Ved Siden af at foreslaa en ny Form for Besiddelse har man ønsket at ordne Overtagelsesvilkaarene saaledes, at Brugerne fik Jorden overdraget paa rimelige Betingelser. Navnlig er der lagt Vægt paa, at den Jordpris, hvorefter den aarlige Afgift bliver at beregne, bliver fastsat saaledes, at den ikke paavirkes af, at Jord til Smaabrug muligvis i Handel og Vandel omsættes til en højere Pris end den økonomisk rette, og man har derfor foreslaaet, at Jordens Værdi, uanset Størrelsen af det Areal, hvortil den hører, ansættes, som om den hørte til en Ejendom af en middelstor Bondegaards Størrelse.

Betimeligheden heraf vil naturligvis afhænge af, om en saadan Overpris for Jord til mindre Brug faktisk eksisterer. At paavise dette uimodsigeligt er vel vanskeligt, men Forholdene peger dog tydeligt i denne Retning. Der eksisterer utvivlsomt for Øjeblikket, omend naturligvis i ulige Grad i Landets forskellige Egne, en meget stærk Efterspørgsel efter Jord til mindre Brug, et Forhold, der er nært sammenknyttet med den for Tiden herskende stærke Opdrift indenfor Underklassen paa Landet, og som desuden nødvendigvis i nogen Grad maa skærpes gennem vor nugældende Lovgivning om Oprettelse af Husmandsbrug. Og til denne Efterspørgsel svarer det fri Udbud af Jord sikkert ikke. Rent bortset fra, at der rimeligvis i al Almindelighed eksisterer en vis konservativ Tilbøjelighed til at holde paa den Jord, man har, til hvis Overvindelse der kræves en vis Betaling, vil desuden Bortsalg af en Jordlod fra en større Ejendom næppe ske, uden